

ONTWERP VAN RICHTSCHEMA VAN DE EUROPESE WIJK

Advies van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie

28 februari 2008

De Gewestelijke Ontwikkelingscommissie, die in plenaire vergadering bijeenkwam op donderdag 28 februari 2008, keurde met eenparigheid van stemmen het volgende advies goed met betrekking tot het ontwerp van richtschema van de Europese wijk, met uitzondering van het punt aangaande de voorstellen inzake de tunnels in hoofdstuk 4.2. (opties inzake mobiliteit) waarvoor ze een verdeeld advies gaf.

I – Algemeenheden

De Commissie is van mening dat het ontwerp van richtschema van de Europese wijk kadert in de prioriteiten van het GewOP.

De Commissie stelt de uitvoeringsprocedure vast zoals die wordt nagestreefd door het instrument richtschema. Ze benadrukt evenwel het belang om alle punten van een richtschema gelijk te behandelen. De Commissie zou in de toekomst graag zien dat het gedeelte "uitvoering" van de richtschema's nauwkeurig de verdeling van taken en lasten toelicht tussen alle openbare en private actoren en ook een coherente fasering zou voorstellen van de interventies.

De Commissie stelt tevens voor dat de raadplegingsprocedure zou worden uitgebreid voor de volgende richtschema's. Ze stelt vast dat de erkende actoren uit de economische en sociale milieus niet werden geraadpleegd bij de uitwerking van het ontwerp. Hetzelfde geldt voor de andere onderdelen van de Commissie. Ze zou graag, zonder af te zien van haar bevoegdheid om haar advies te geven over het eindontwerp, geraadpleegd worden van zodra de grote lijnen van het ontwerp van richtschema zijn bepaald, zodanig dat zij, en dus ook de andere onderdelen van de Commissie, tijdig geïnformeerd zou worden over de grote oriëntaties waarvoor wordt geopteerd, en zich daarover zou kunnen uitspreken in het licht van hun coherentie met het GewOP.

Tevens pleit de Commissie ervoor dat, naar analogie met de procedure betreffende de wettelijke aanlegplannen, een sensibiliseringscampagne zou worden gevoerd in het hele BHG naar aanleiding van het onderzoek van elk richtschema, waarbij elke natuurlijke of rechtspersoon zijn bemerkingsen zou kunnen uiten of gehoord zou kunnen worden door het begeleidingscomité. De openbare consultatie moet verder reiken dan het interventiegebied van een richtschema, gelet op het gewestelijk belang van deze schema's¹.

De Commissie stelt op prijs dat werd gestreefd naar coherentie tussen het richtschema en alle gewestelijke en gemeentelijke plannen en schema's. Op het vlak van de handel wordt de nodige coherentie over het hele gewestelijke grondgebied gewaarborgd door de inkadering in het schema voor de ontwikkeling van de handel en door de concentratie van dat schema op de Europese wijk.

---

¹ De inhoud van een richtschema zoals gedefinieerd door het GewOP, gaat als bijlage.

II – Ambitie van het richtschema : de terugkeer naar de urbaniteit van de Europese wijk

Het richtschema van de Europese wijk wil van de Europese wijk een wijk maken die de volgende elementen combineert :

- de grootste Europese en internationale administratieve tewerkstellingspool van het BHG;
- een snel groeiende woonpool;
- een recreatie- en ontspanningspool die toegankelijk is voor iedereen.

Via die algemene ambities wil het richtschema van de Europese wijk de Europese Unie verzoenen met Brussel, en de Europese instellingen met de Brusselaars. Het is weliswaar een feit dat dit project van Europees niveau voor de integratie van Europa in Brussel het hele BHG aanbelangt, maar de eerste acties moeten worden gevoerd in de Europese wijk, die lang te lijden heeft gehad onder de aanwezigheid van Europa. Door zijn geheel van opties en stedenbouwkundige en architecturale programma's, beoogt het ontwerp van richtschema de terugkeer naar de urbaniteit van de Europese wijk.

De Commissie schaaft zich achter die visie, die als rode draad loopt door het hele ontwerp van richtschema van de Europese wijk.

III – De perimeter van het richtschema van de Europese wijk

De Commissie keurt de perimeter goed die werd bepaald door het ontwerp van richtschema. Dat ontwerp neemt de perimeter over die werd gedefinieerd in het protocol van akkoord van 27 maart 2006 tussen de federale Staat, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Stad Brussel en de gemeenten Elsene en Etterbeek, met betrekking tot de Leopold-Schumanwijk. Die perimeter omvat het hefboomgebied nr. 7 "Europa" van het GewOP en heeft als voordeel dat rekening wordt gehouden met de woongebieden rond het administratiegebied zoals gedefinieerd in het GBP. Maar ook al is ze zich bewust van de noodzaak om de interventies in een eerste fase te concentreren in het centrum van de Europese wijk, toch betreurt ze dat het ontwerp van richtschema maar weinig voorstellen doet voor interventies in de woonwijken van de perimeter; er zijn namelijk diverse plaatselijke maatregelen die een gunstig effect zouden kunnen hebben voor die gebieden. Bovendien bestudeert het ontwerp van richtschema niet de gevolgen die de voorgestelde interventies zullen hebben voor de perimeter en voor het hele Gewest, in het bijzonder voor de omliggende wijken net buiten de perimeter.

IV – De basisopties van het ontwerp van richtschema

4.1. De realisatie van Europese ecowijk

De Commissie is opgezet met het doel om van de Europese wijk een milieuvriendelijke wijk te maken. Ze meent echter dat bepaalde vooropgestelde maatregelen, met name inzake mobiliteit, niet van aard zijn om dat doel te bewerkstelligen.

Gelet op het erg symbolisch getinte karakter van de Europese wijk en de forse aanwezigheid van de Europese instellingen, vraagt de Commissie om bijzondere aandacht te schenken aan die milieuproblematiek; ze pleit ervoor dat alle - Belgische en internationale - openbare gebouwen een voorbeeld zouden vormen inzake hoge milieukwaliteit en energieprestaties. De Commissie hamert op het belang van de resultaten en wil dat de klemtoon niet zozeer zou worden gelegd op een visuele demonstratie van de eventueel gebruikte technieken. De realisatie van een Europese

ecowijk zou deze wijk een goed imago bezorgen, dat men zou kunnen uitdragen via de citymarketing die wordt vooropgesteld door het IOP.

De Commissie vestigt er evenwel de aandacht op dat de financiële middelen voor de duurzame ontwikkeling evenredig verdeeld moeten worden over het hele BHG.

4.2. De opties inzake mobiliteit

De inschrijving van het ontwerp van richtschema in het IRIS 2-plan is van fundamenteel belang, gelet op het belang van de wegennetten en het openbaar vervoer in de Europese wijk voor de rest van het BHG. De Commissie betreurt dat het IRIS 2-plan nog niet is voltooid, waardoor het ontwerp van richtschema genoodzaakt is om tal van hypothesen inzake mobiliteit open te laten. De Commissie uit hetzelfde misnoegen met betrekking tot de "mobiliteitsstudie van de Ruimte Brussel-Europa" (gelanceerd door Beliris) waarmee men in maart – april 2008 van start gaat; een gelijktijdige uitvoering van die studie was natuurlijk veel efficiënter geweest en zou concrete voorstellen mogelijk hebben gemaakt in het kader van het ontwerp van richtschema. De Commissie vraagt formeel dat men haar de conclusies van het IRIS 2-plan en de "mobiliteitsstudie van de Ruimte Brussel-Europa" zou voorstellen opdat zij zou kunnen oordelen over hun coherentie ten opzichte van het GewOP en het ontwerp van richtschema van de Europese wijk.

De Commissie vraagt dat men in het verkeersschema van de Europese wijk rekening zou houden met de milieueffecten van de voorgestelde maatregelen, ook voor de wijken in de omgeving van de perimeter.

In afwachting van een evaluatie van de milieueffecten en de impact van de verkeersmatiging en de modale verschuiving, heeft de Commissie kennis genomen van de verschillende opties die worden voorgesteld door het ontwerp van richtschema.

Over het algemeen pleit de Commissie ervoor dat men prioriteiten zou bepalen tussen alle investeringen en dat een planning zou worden opgesteld voor de verschillende maatregelen die worden voorgesteld in het ontwerp van richtschema. Het is belangrijk om zicht te hebben op de nodige investeringen en te weten hoe die mekaar zullen opvolgen, dit om de werven tot het strikte minimum te beperken.

De Commissie pleit voor een positieve aanpak inzake mobiliteit : in een eerste fase moet het aanbod van het openbaar vervoer worden uitgebreid om een efficiënte modale verschuiving naar het openbaar vervoer te bewerkstelligen en zo het autoverkeer te kunnen terugdringen ten voordele van de zachte vervoerswijzen.

De Commissie staat achter de optie voor de versterking van het openbaar vervoer zoals die is opgenomen in het ontwerp van richtschema, maar ze stelt wel vast dat die doelstelling vooral op lange termijn wordt nagestreefd en betreurt dat er zo weinig precieze maatregelen op korte termijn worden voorgesteld. De voorgestelde oplossingen (nieuwe metrolijnen, tramlijnen op de Etterbeeksesteenweg) vergen nog heel wat technische en financiële haalbaarheidsstudies en studies over de opportuniteit van de projecten; de eventuele uitvoering van die infrastructuur is gepland voor 2020 en de Commissie vraagt derhalve dat in de tussentijd oplossingen op kortere termijn zouden worden voorgesteld voor het openbaar vervoer.

Wat het toegenomen gebruik van de spoorwegen betreft, keurt de Commissie de door het ontwerp van richtschema voorgestelde oplossingen goed, met inbegrip van de inrichting van een

GEN-halte onder het de Jamblinne de Meuxplein zoals voorzien in de voorbereidende documenten van het IRIS 2-plan. De Commissie betreurt echter de vertraging in de daadwerkelijke exploitatie van het GEN.

Wat meer bepaald de metro en het Trias-project betreft, oordeelt de Commissie dat de uitbreiding van de metro het meest geschikte antwoord biedt op de groeiende capaciteitsbehoeften. De Commissie vraagt dat men een pertinente budgettaire planning zou opstellen en de prioriteiten zou bepalen inzake de uitbreiding van het openbaar vervoer om werk te maken van de automatisering van de metrolijnen, gezien de capaciteitsuitbreiding die de metro biedt voor het bestaande net. Deze oplossing biedt het voordeel dat ze op middellange termijn kan worden verwezenlijkt. Met betrekking tot het TRIAS-project vestigen enkele leden van de Commissie de aandacht op de uitvoeringskosten, de risico's inzake de destabilisering van de wijken, de risico's voor een verschuiving van het gewestelijk zwaartepunt en de nefaste gevolgen voor de handel in het stadscentrum, alsook op de eventuele onderbreking van lijn 2 van de Kleine Ring en de negatieve gevolgen daarvan voor de bediening van de omgeving van het station Troon. De Commissie vraagt derhalve om de twee takken van de metro, voorzien door het TRIAS-project, afzonderlijk te bestuderen evenals om lijn 2 van de Kleine Ring te behouden. De Commissie vraagt dat men de alternatieven voor het TRIAS-project, die werden voorgesteld door de Gewestelijke Mobiliteitscommissie, zou bestuderen, aangezien die de werking van de lijn van de Kleine Ring wel intact houden.

Met betrekking tot de realisatie van een eigen baan voor het openbaar vervoer op de Etterbeeksesteenweg, stelt de Commissie vast dat de wil bestaat om een structurerende stadsboulevard aan te leggen in het dal. Ze kan zich dus nog niet uitspreken over de aanleg van een eigen baan voor bussen of trams, omdat ze momenteel nog niet over de nodige elementen beschikt. Ze wijst er evenwel op dat een tramlijn weliswaar structurerender van aard is dan een buslijn en dus beter zou stroken met de ambitie van een stadsboulevard, maar dat toch nog heel wat technische kwesties moeten worden onderzocht, zoals met name de passage onder de brug van de Wetstraat, het vertrek- en eindpunt van de lijn en het klantenpotentieel.

Met betrekking tot de afschaffing van het bovengronds transitverkeer op het Schumanplein door dat verkeer ondergronds te leiden, neemt de Commissie akte van die optie, opgenomen in het driepartijenakkoord en overgenomen in het ontwerp van richtschema. Ze kan zich niet uitspreken over de te kiezen oplossing voor de realisatie van deze optie. De voorgestelde oplossing zal in elk geval de doorsijpeling van het transitverkeer in de omliggende wijken moeten voorkomen en het busverkeer en interwijkenverkeer bovengronds moeten houden op het plein, gezien zijn structurerende rol voor de omliggende wijken.

Met betrekking tot de voorgestelde nieuwe wegentunnels onder de Wetstraat, de Belliardstraat en de Kortenberglaan, stelt het ontwerp van richtschema een prioritaire volgorde van de werken voor : het uitgraven van de tunnel onder de Kortenberglaan, de verplaatsing van de tunnelingang van de Belliardstraat en het ondergronds brengen van het transitverkeer van de Wetstraat. De Commissie wijst erop dat deze drie tunnels afzonderlijk kunnen worden bestudeerd, aangezien de realisatie van de ene tunnel niet noodzakelijkerwijze de realisatie van de andere tunnels vereist. Wat de opportuniteit van de tunnels betreft, zijn de meningen van de leden van de Commissie verdeeld :

- 10 leden van de Commissie wijzen op het gebrek aan coherentie tussen de doelstelling om het autoverkeer terug te dringen en de bouw van nieuwe wegentunnels die een stimulans zijn voor het autoverkeer, zodat de tunnels het*

probleem alleen maar verschuiven. Bovendien is de realisatie van de geplande wegenwerken enorm duur en zal dit aanzienlijke overheidsfondsen vergen, die men beter zou besteden aan de uitbreiding van de capaciteit van het openbaar vervoer. Ten slotte menen zij dat men hiermee een gevaarlijk precedent zou scheppen voor de latere bouw van nog andere tunnels.

- *3 leden zijn van mening dat de tunnels zouden helpen om de geluidsoverlast beter te beheersen en de milieuhinder te kanaliseren, en tegelijkertijd toch borg zouden staan voor het behoud van de toegankelijkheid die onontbeerlijk is voor dit gebied van groot administratief en economisch belang.*
- *4 leden onthouden zich omdat ze vinden dat niet alle elementen van het probleem gekend zijn en men er zich dus niet kan over uitspreken (kostprijs van de werken, verplicht gebruik van de ondergrondse parkeerplaatsen van de Europese Gemeenschap).*

Wat ten slotte de voorrang betreft die wordt gegeven aan de zachte verplaatsingswijzen, keurt de Commissie die optie van het ontwerp van richtschema goed en pleit ze voor de verwezenlijking van de verschillende voorstellen terzake op korte termijn. Ze merkt evenwel op dat het huidige profiel van bepaalde wegen behouden moet worden (met name de Wetstraat en de Belliardstraat) in afwachting van de oplossingen die naar voor worden geschoven om het transitverkeer terug te dringen.

4.3. Herstel van het gemengde karakter van functies in de Europese wijk

De Commissie is het eens met de ambitie van het ontwerp van richtschema om van de Europese wijk een echte gemengde wijk te maken, met een tewerkstellingspool, een woonpool en een culturele en recreatiepool. De Commissie is van oordeel dat de Europese wijk bekend staat als een zakenwijk die bijdraagt tot de Europese en internationale uitstraling van het BHG, een imago dat opgewaarderd dient te worden.

Ze vraagt dat het sociaal gemengd karakter in de Europese wijk versterkt zou worden. De Commissie stelt voor om de titel "Herstel van het gemengde karakter van de functies" te veranderen in "Herstel van het functioneel en sociaal gemengd karakter" en vraagt dat het ontwerp van richtschema instrumenten zou voorstellen om tot die gemengdheid te komen.

Inzake de collectieve voorzieningen onderstreept de Commissie het aanzienlijke werk dat werd verricht om de culturele en recreatieve voorzieningen in kaart te brengen, net zoals dat ook voor de Europese scholen en crèches werd gedaan. De Commissie wenst evenwel dat dat recensiewerk systematisch zou gebeuren voor alle buurtvoorzieningen en/of diensten aan personen. De Commissie wijst eveneens op het gebrek aan voorstellen inzake de buurtvoorzieningen. Nochtans zijn die functie en haar toegankelijkheid voor iedereen van essentieel belang voor de bewoonbaarheid van de wijk, zowel voor de gebruikers als voor de eigenlijke bewoners.

Meer specifiek met betrekking tot de culturele en toeristische voorzieningen onderstreept de Commissie de uitvoerige inventarisering die werd gemaakt in de perimeter. Ze keurt het voorstel goed om al die voorzieningen meer op mekaar af te stemmen. Ze beklemtoont tevens het belang van het BITC in dat verband en vraagt dat het nodige structureel overleg met die instelling zou worden georganiseerd.

De Commissie wijst op het gebrek aan voorstellen met betrekking tot de KMO's. Veel van die ondernemingen zouden er een concurrentieel voordeel uit halen om zich te vestigen in de Europese wijk (lobby's, advocatenkantoren, consultancy, drukkerij, verlading, ...). De herinplanting van dat soort activiteiten in de wijk biedt echte voordelen, in het bijzonder inzake het scheppen van banen voor de Brusselaars enerzijds en op fiscaal vlak anderzijds. Ze wenst in dat opzicht dat de betrokken gemeenten, in het bijzonder de Stad Brussel, te gepasten tijde verzocht zouden worden om de impact te onderzoeken van alle opties van het richtschema inzake gemeentebelastingen en om eventuele compensatievoorstellen uit te werken. De Commissie vraagt eveneens dat voorstellen geformuleerd zouden worden om activiteiten aan te trekken die gekoppeld zijn aan het statuut van Europese hoofdstad van het BHG (consultancy, audiovisuele activiteiten, evenementenorganisatie, logistiek), bijvoorbeeld door de herinrichting van leegstaande gebouwen.

De Commissie keurt de commerciële opties goed die in het ontwerp van richtschema naar voor worden geschoven, met name de inplanting van buurthandelszaken in combinatie met de creatie van woningen, de inplanting van op Europa afgestemde gespecialiseerde handelszaken, de versterking van de handelspolen in de wijk, de complementariteit met de grote polen in de omgeving, zoals de Tongerenstraat, de Naamse Poort en de Vijfhoek. Ze vraagt dat die complementariteit uitdrukkelijk zou worden opgenomen in het ontwerp van richtschema. Ze keurt ook de coherentie goed tussen het ontwerp van richtschema en het schema voor de ontwikkeling van de handel, alsook het feit dat men zich in dit verband toespitst op de Europese wijk.

Sommige leden van de Commissie zijn vragende partij voor het bepalen van streefcijfers inzake de inplanting van buurtvoorzieningen, KMO's en sociale en geconventioneerde woningen.

De Commissie wijst op het gebrek aan voorstellen inzake de herstructurering van het stadswefsel om in te spelen op de problematiek van de verlaten en leegstaande gebouwen en gronden. Ze wil dat het richtschema opties voor de heropleving voorstelt via een heus grondbeleid van de gemeentelijke en gewestelijke overheden (voorkooprecht, onteigening, belasting op leegstaande gebouwen...).

Wat ten slotte de veiligheidsperimeters betreft, keurt de Commissie de optie van het richtschema goed om de circulatie rond de Europese gebouwen in normale omstandigheden volledig open te stellen voor het publiek. Ze pleit ervoor dat die optie zou dienen als uitgangspunt voor alle denkwerk rond de veiligheidsperimeters, en vraagt eveneens dat die perimeters zo beperkt mogelijk zouden worden gehouden om de bewoonbaarheid van de Europese wijk niet in het gedrang te brengen ter gelegenheid van Europese topvergaderingen.

4.4. Herstel van het stedelijk karakter van de Europese wijk

De Commissie is blij met de nieuwe aanpak die wordt voorgesteld door het ontwerp van richtschema om de "urbaniteit" te herstellen. Ze keurt de voorstellen goed die geformuleerd worden inzake de identificatie van de verschillende entiteiten van de Europese wijk, de versterking van de erfgoedtroeven, de verbetering van de architecturale kwaliteit en de milieuprestaties, de klemtoon die wordt gelegd op de kwaliteit en de toegankelijkheid van de openbare ruimten, de rol die wordt toegekend aan de structurerende ruimten, ... Al die voorstellen dragen bij tot de verbetering van het levenskader en het herstel van het stedelijk karakter van de Europese wijk.

Sommige leden van de Commissie wijzen evenwel op de ambiguïteit tussen de benaming "Europese wijk" en de identificatie van "wijken binnen de Europese wijk"; ze achten het raadzaam om verschillende termen te gebruiken om verwarring te voorkomen.

De Commissie wenst dat uitdrukkelijk zou worden verwezen naar de geactualiseerde inventaris van het onroerend erfgoed van de gebouwen in de Leopoldwijk in Brussel en Elsene, vastgelegd bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering op 3 maart 1994.

Het erfgoed moet opgevaardeerd worden. Sommige leden van de Commissie wijzen op de tegenstrijdigheid tussen dichtheid, verdichting en bescherming van het erfgoed. De verdichting van de Wetstraat die wordt voorgesteld in het ontwerp van richtschema dreigt nefast te zijn voor de erfgoedelementen in de Wetstraat die men dient te bewaren.

4.5. De culturele en toeristische uitstraling van de Europese wijk

De Commissie is blij met de gedetailleerde inventarisering van alle Brusselse, Belgische en Europese culturele, recreatieve en informatievoorzieningen. Ze keurt de optie van het ontwerp van richtschema goed om de synergie tussen al die instellingen te versterken. De Commissie merkt op dat, gelet op het rijke aanbod van voorzieningen in de wijk, hun zichtbaarheid moet worden versterkt en een gemeenschappelijke strategie voor alle actoren zou moeten worden uitgestippeld. De Commissie onderstreept het belang om rekening te houden met allerhande kleine netwerken die ontstaan in de wijk en in de naaste omgeving ervan.

Ze benadrukt tevens het belang om een duidelijk onderscheid te maken tussen de culturele problematiek en de problematiek van het toerisme, ook al is het duidelijk dat die tweede problematiek onvermijdelijk afhankelijk is van de eerste.

Sommige leden van de Commissie vragen dat het overleg met het BITC zou worden uitgebreid. Het BITC is immers een belangrijke partner in dit verband, met een sterk ontwikkelde communicatie- en marketingstrategie. Diezelfde leden pleiten ook voor overleg met de federatie van de Brusselse musea.

De Commissie vraagt dat specifiek werk zou worden gemaakt van de verbetering van de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van de musea en andere instellingen voor iedereen. Voorstellen zoals de creatie van Engelstalige bewegwijzering voor de belangrijkste voorzieningen zouden eveneens kunnen bijdragen tot die verbeterde zichtbaarheid.

De Commissie onderstreept de noodzaak om te beschikken over een geïntegreerd en coherent beleid voor het uitstappen/instappen van reizigersbussen voor de hele Europese wijk. In het verkeersschema van de Europese wijk moet bijzondere aandacht worden geschonken aan die problematiek.

4.6. Projecten en initiatieven voor de hoofdstad van Europa

De Commissie is opgezet met de listing van de verschillende initiatieven terzake en onderstreept het grote aantal voorstellen. Ze neemt akte van de nakende oprichting van een werkgroep voor het uitdiepen van de problematiek van de sleutelprojecten en hun lokalisatie.

De Commissie vestigt de aandacht op bepaalde elementen. De Europese Unie moet absoluut betrokken worden bij dit bezinningsproces, opdat ze niet afzonderlijk diverse initiatieven zou

gaan ontwikkelen. De voorzieningen die in het leven worden geroepen, moeten toegankelijk zijn voor iedereen, en in het bijzonder voor de Brusselaars. Het komt erop aan een concept te vinden dat de Brusselaars verzoent met Europa. Het "sleutelproject" moet niet noodzakelijk een grootse infrastructuur worden. Men dient zich vooral te concentreren op de identiteit van het concept, op de identiteitsgebonden troeven, alvorens zich te gaan bezinnen over de vorm. De Commissie vraagt derhalve dat al deze elementen in acht genomen zouden worden bij de bezinning van de werkgroep die deze problematiek moet uitdiepen.

V - De stedenbouwkundige en architecturale programma's van het ontwerp van richtschema

De Commissie waardeert in het bijzonder de concrete definiëring van precieze en gedetailleerde stedenbouwkundige en architecturale programma's. Ze is blij met de graad van precisie.

Ze stelt met genoeg vast dat de openbare ruimten een cruciale rol spelen in al die programma's. Ze is tevens opgezet met de klemtoon die wordt gelegd op hun toegankelijkheid, veiligheid, woonbaarheid en gezelligheid.

De Commissie betreurt evenwel dat er weinig interventie maatregelen worden voorgesteld in de woonwijken in de perimeter; plaatselijke interventies zouden volgens haar een heel gunstig effect kunnen hebben voor deze gebieden.

De Commissie vraagt een precieze fasering van de voorgestelde interventies, alsook een nauwkeurigere evaluatie van de vereiste bedragen en de betrokken actoren. De Commissie vraagt dat men zou nadenken over de organisatie en de programmering van de werken die nodig zijn voor de uitvoering van het richtschema. Die programma's, aangevuld met de vragen van de Commissie, zullen een heus werkprogramma vormen voor de herinrichting van de openbare ruimte zoals wordt voorgeschreven door het GewOP.

VI – De uitvoering van het ontwerp van richtschema

De Commissie stelt de omvang vast van de overheidsmiddelen die vereist zijn voor de realisatie van de opties van het ontwerp van richtschema, in hoofdzaak inzake mobiliteit en openbare ruimten. Ze vraagt dat de tabellen van de prioritaire acties systematisch uitgewerkt zouden worden; bepaalde studies en werkgroepen, aangehaald in de tekst zelf, zijn er namelijk nog niet in opgenomen; tevens zijn de vervaldagen niet systematisch vermeld en hetzelfde geldt voor de bedragen en de betrokken actoren.

De Commissie onderstreept ook het belang van een nauwere betrokkenheid van de Europese instellingen bij de uitvoering van het ontwerp van richtschema. Ze hamert op deze punten omdat de actietabellen een belangrijk instrument zullen vormen voor de opvolging en evaluatie van het richtschema.

De Commissie neemt akte van het herstructureringsprogramma voor de inplantingen van de Europese Commissie rond de Wetstraat. Gelet op de omvang van dit programma, het overzicht van de Europese Commissie daarin en de grote investeringen die hiermee gepaard gaan, vraagt de Commissie dat een overeenkomst zou worden opgesteld tussen de Europese Commissie en het BHG om de rechten en plichten van beide partijen vast te leggen. Er zal ook werk gemaakt moeten worden van een betrokkenheid van de privépartners voor de realisatie van alle programma's die worden voorgesteld door het ontwerp van richtschema.

De Commissie dringt aan op de oprichting van een operationele structuur met een zekere macht die borg staat voor het dagdagelijks beheer van de uitvoering van het ontwerp.

Bijlage – De inhoud van een richtschema zoals bepaald door het GewOP

Het in 2002 goedgekeurd Gewestelijk Ontwikkelingsplan identificeert in de transversale opties voor de uitvoering 14 hefboomgebieden : "het concept van de hefboomgebieden wijst op de noodzaak om de gewestelijke initiatieven beter te organiseren en de initiatieven van andere actoren beter te coördineren in stadsruimten die ofwel veel mogelijkheden bieden voor de gewestelijke ontwikkeling, ofwel een - punctuele of duurzame - inspanning vergen om komaf te maken met een situatie die als problematisch wordt bestempeld." "Het basisinstrument aan de hand waarvan het hefboomgebied wordt georganiseerd, is het richtschema".

Bovendien definieert prioriteit 5 van het GewOP "Een betere ruimtelijke ordening" de inhoud van een richtschema. "Het richtschema kondigt de grote tendensen aan voor de inrichting of de herinrichting van een grondgebied waarvoor het beroep op een BBP onvoldoende zou zijn om programma's te bepalen voor relatief grote zones. Het richtschema is niet bedoeld als vervanging van de bestaande instrumenten en plannen met verordenende waarde. Dergelijke schema's traceren de precieze omtrek van een hefboomgebied en bepalen de voornaamste interventieopties die er van kracht zullen zijn, alsook de vereiste middelen. [...] Dergelijke richtschema's hebben geen bindende kracht of verordenende waarde, maar maken een betere coördinatie mogelijk tussen de verschillende betrokken actoren, alsook een preciezere identificatie van de bestaande stedenbouwkundige instrumenten waarop een beroep gedaan kan worden voor de uitwerking van deze schema's (BBP's, stedenbouwkundige vergunning voor een totaalproject, verkavelingsvergunningen, GemSV, onteigeningen,...). Ze zullen van toepassing zijn in het kader van de zones waarvan de inrichting prioritair geacht wordt. De gebieden die door de richtschema's in het GewOP afgebakend worden, alsook de gebieden die later afgebakend moeten worden, zijn die waar de openbare middelen prioritair aangewend zullen worden volgens de oriënteringen die door het GewOP worden bepaald."